

Veiligheid- en gezondheidsbeleid

BSO Spel & Groei

Inhoudsopgave

2.0 Missie en Visie	4
2.1 Missie	4
2.2 Visie Kinderopvang	4
2.3 Doel	4
3.0 Grote risico's ten aanzien van veiligheid en gezondheid	6
3.1 Fysieke veiligheid	6
3.1.1 Vallen van hoogte	6
3.1.2 Verstikking	6
3.1.3 Vergiftiging	6
3.1.4 Verbranding	7
3.1.5 Letsel door omvallende kast en gevaarlijke voorwerpen	7
3.2 Sociale veiligheid	8
3.2.1 Grensoverschrijdend gedrag	8
3.2.2 Kindermishandeling	8
3.2.3 Vermissing	8
3.3 Gezondheid	8
3.3.1 Besmetting ziektekiemen	9
3.3.2 Voedselvergiftiging	9
4.0 Omgaan met kleine risico's ten aanzien van veiligheid en gezondheid	9
5.0 Risico-inventarisatie	11
5.2 Preventieve maatregelen op gebied van gezondheid	12
5.2.1 Coronamaatregelen	12
5.3 Protocollen en werkinstructies	13
6.0 Thema's uitgelicht	14
6.1 Grensoverschrijdend gedrag	14
6.2 Vier-ogenprincipe	15
6.3 Achterwachtregeling	17
7.0 EHBO-regeling	17
8.0 Beleidscyclus	18
8.1 Plan van aanpak	19
8.2 Evaluatie	19
9.0 Communicatie en afstemming intern en extern	20
9.1 Intern	20
9.2 Extern	20
10. Ondersteuning en melding van klachten	21
10.1 Klachtenregeling	21

1.0 Voorwoord

Met behulp van dit beleidsplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe we bij de BSO op het gebied van veiligheid en gezondheid werken. Het doel van het beleidsplan is de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving te bieden. Zodat de kinderen beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen en leren omgaan met kleine risico's. Het beleidsplan veiligheid en gezondheid is geldig vanaf 1-05-2022

Het beleidsplan is o.a. tot stand gekomen door een nieuw te exploiteren buitenschoolse opvang bij aan de goeverneurlaan 493.

Er is eerst goed onderzoek verricht of het mogelijk is om op een veilige en gezonde manier kinderen te kunnen ontvangen op deze locatie. Ook is gekeken naar de mogelijke grote en kleine risico's. Naar aanleiding daarvan zijn er wat aanpassingen gedaan in de groepsruimte om de veiligheid te kunnen bieden aan de kinderen en ze gezond te laten opgroeien in onze ruimte. De locatie bevindt naast de huidige dagopvang aan de goeverneurlaan 505. Samen wordt de buiten ruimte gedeeld. Tijdens het onderzoek is ook gekeken naar de verschillende thema's rondom de veiligheid en gezondheid van de BSO, welke allemaal benoemd worden in dit beleid.

Wij als kinderopvang/BSO voldoen aan de regels die gesteld zijn in de Wet Kinderopvang en aanverwante regelgeving. Wij werken samen met de GGD en volgen hun regelgeving op om te kunnen voldoen aan de opgestelde kwaliteitseisen. Het hebben en uitvoeren van een verantwoord beleid op het gebied van veiligheid en gezondheid is dan ook heel belangrijk. Dit beleidsplan is bestemd voor iedereen die direct of indirect bij BSO Spel & groei betrokken is. Op deze manier hopen we een duidelijk beeld te schetsen van onze manier van werken. Het beleidsplan is dynamisch. Dit houdt in dat we het plan regelmatig evalueren en indien nodig aanscherpen of bijstellen. Het doel hiervan is de kwaliteit op het gebied van veiligheid en gezondheid te borgen en zo hoog mogelijk te houden.

2.0 Missie en Visie

In dit hoofdstuk is beschreven wat de missie en visie is van BSO Spel & groei ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Wij vinden het belangrijk om onze visie op de ontwikkeling van het kind hierin te betrekken.

2.1 Missie

BSO Spel & Groei biedt ouders professionele opvang voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Kinderen krijgen de mogelijkheid om zich vanuit een veilige basis zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen, aangepast aan de ontwikkelingsfasen, mogelijkheden en talenten van elk individueel kind. Wij vangen kinderen op in een veilige en gezonde kinderopvang. Dit doen we door kinderen af te schermen van grote risico's, kinderen leren om te gaan met kleinere risico's, kinderen uit te dagen en te prikkelen in hun ontwikkeling.

2.2 Visie

BSO Spel & groei levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling, opvoeding en verzorging van kinderen. Wij staan voor opvang met passie, waarbij de ontwikkelingskansen voor kinderen centraal staan. Het blijven uitdagen van kinderen en het leren omgaan met verschillende soorten situaties vormen daarvan een belangrijk onderdeel. Een veilige en gezonde leef- en speelomgeving vormt hierbij de basis. Ouders en kinderen kunnen rekenen op een veilig en samenhangend netwerk dat kinderen begeleidt en stimuleert in hun ontwikkeling en ouders ondersteunt in hun opvoed taak. Het is belangrijk dat het netwerk laagdrempelig is als bijzondere ondersteuning aan ouders en/of kinderen noodzakelijk is. BSO Spel & Groei hecht grote waarde aan openheid, respect, geborgenheid, veiligheid en een persoonlijke benadering. Zowel ten aanzien van de kinderen, de ouders, de medewerkers als andere betrokkenen.

2.3 Doel

Vanuit de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang dienen wij een beleid te creëren ten aanzien van Veiligheid en Gezondheid waar alle medewerkers zich verantwoordelijk voor voelen. De belangrijkste aandachtspunten binnen het vormgeven van het beleid zijn:

- Het bewustzijn van risico's;
- Het voeren van een goed beleid op grote risico's;
- Het gesprek hierover aangaan met elkaar en met de externe betrokkenen.

Dit met als doel een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Op korte termijn is het van belang dat het beleid

Veiligheid en Gezondheid wordt geïmplementeerd op de locatie. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de leidinggevende. Voor het invoeren van de implementatie zal tijdens de vergaderingen het beleid worden besproken en komt het als vast onderdeel op de agenda te staan.

3.0 Grote risico's ten aanzien van veiligheid en gezondheid

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste grote risico's die op onze locatie kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen. We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën; fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. Per categorie hebben we maximaal vijf belangrijke risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die zijn of worden genomen om het risico tot het minimum te beperken.

3.1 Fysieke veiligheid

Ten aanzien van fysieke veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

3.1.1 Vallen van hoogte

De genomen maatregelen zijn:

- De kinderen mogen niet op de tafels staan of klimmen op de kasten; zo voorkomen we dat een kind valt van een bepaalde hoogte.
- Er is een hek aanwezig in de buitenruimte, hier mogen de kinderen niet overheen klimmen.
- Speelmateriaal zoals fietsjes e.d. worden gebruikt op het bestrate gedeelte van het buitenterrein. De pedagogisch medewerkers letten er op dat er niet gefietst wordt onder of in de buurt van de speeltoestellen (i.v.m. vallen op fietsje).
- Als er los speelmateriaal onder de speeltoestellen ligt, wordt dit zo snel mogelijk opgeruimd.

3.1.2 Verstikking

De genomen maatregelen zijn:

- Laat de kinderen rustig zitten tijdens het eten, om verslikken te voorkomen.
- Bij traktaties wordt geen gevaarlijk snoepgoed (wat verstikkingsgevaar kan opleveren) uitgedeeld.
- Voordat de kinderen buiten gaan spelen en/of sporten, controleert de pedagogisch medewerker of er geen zwerfvuil ligt in de tuin.

3.1.3 Vergiftiging

De genomen maatregelen zijn:

- Medicijnen worden bewaard buiten bereik van kinderen (indien nodig in de koelkast).
- Schoonmaakmiddelen, andere giftige stoffen en plastic zakken worden buiten bereik van kinderen bewaard (in een hoge (>1.35m) afsluitbare kast of in een kastje met beveiliging).

- Echte schoonmaakwerkzaamheden worden gedaan wanneer de kinderen niet aanwezig zijn op locatie..

- Op de locatie is de gif wijzer aanwezig. Deze hangt op een duidelijk zichtbare plaats. In de gif wijzer is te lezen welke stappen moeten worden genomen bij (mogelijke) vergiftiging. In geval van vergiftiging wordt echter altijd 112 gebeld met de vraag om advies.

- Voordat de kinderen buiten gaan spelen, controleert de pedagogisch medewerker of er geen zwerfvuil of kleine voorwerpen liggen.

- Er zijn geen giftige of stekelige planten. Er groeien wel brandnetels, die worden verwijderd.

Er is wel begroeiing rondom of op het speelterrein te vinden, ook zijn er een paar bomen aanwezig.

3.1.4 Verbranding

De genomen maatregelen zijn:

- Kopjes met hete dranken worden buiten bereik van de kinderen geplaatst. Er worden geen kinderen op schoot genomen wanneer koffie of thee wordt gedronken.

- Kopjes met hete dranken mogen de keuken niet uit, pas na afkoeling mag het kopje meegenomen worden naar de groep.

- Er is geen heet water kraan in het toilet.

- Er is wel een heet water kraan in de keuken, maar hier mogen de kinderen niet alleen komen.

- Om zonneverbranding te voorkomen, wordt een hitteprotocol gehanteerd. **Daarnaast staat er sinds juli 2020 een parasol in de tuin.**

Op deze manier wordt schaduw gecreëerd om de kinderen zo veel mogelijk te beschermen voor zonneverbranding wanneer zij spelen in de tuin.

3.1.5 Letsel door omvallende kast en gevaarlijke voorwerpen

De genomen maatregelen zijn:

- Alle kasten zijn tegen de muur en worden nooit in een smalle looproute geplaatst.

- In de keuken mogen kinderen niet alleen komen, alleen met de pedagogisch medewerker.

- Gevaarlijke voorwerpen zoals messen, scharen, lucifers of aanstekers en gereedschap worden buiten het bereik van kinderen (hoog of in een afgesloten kast) opgeborgen.

- Gevaarlijke kantoorartikelen zoals een papiersnijder en stanleymes worden buiten bereik van de kinderen bewaard. Deze artikelen worden ook alleen gebruikt door de pedagogisch medewerkers.

Op 11 juli is een schuurtje geplaatst in de tuin om alle voorwerpen zoals bezems en tuin materiaal, buitenspeelgoed in op te bergen.

3.2 Sociale veiligheid

Ten aanzien van sociale veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

3.2.1 Grensoverschrijdend gedrag

De genomen maatregelen zijn:

- De genomen maatregelen staan beschreven in hoofdstuk 6.1.

3.2.2 Kindermishandeling

De genomen maatregelen zijn:

- De medewerkers zijn op de hoogte van de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld en deze wordt in de praktijk toegepast;
- Er wordt op de groepen gebruik gemaakt van een registratieformulier. Op het formulier dienen zorgen over een kind geregistreerd te worden. Hierdoor krijg je als pedagogisch medewerker inzicht over welke bijzonderheden het gaat (hoe vaak en wanneer dit voorkomt, of je dit wel/niet met de ouders bespreekt en zo ja, hoe zij hierop reageren).

3.2.3 Vermissing

De genomen maatregelen zijn:

- De deuren dienen altijd gesloten te zijn zodat kinderen niet ongemerkt naar buiten kunnen;

3.3 Gezondheid

Volgens de GGD is deelname aan het Rijksvaccinatieprogramma niet wettelijk verplicht. Er zijn ouders die – bijv. vanwege hun levensbeschouwing – besluiten hun kinderen niet te laten vaccineren. Dit is met name een risico voor het ongevaccineerde kind zelf. Het kind is niet beschermd als het met de veroorzakers van de betreffende ziekten in aanraking komt. De kans dat een niet gevaccineerd kind andere kinderen met een ziekte uit het Rijksvaccinatieprogramma besmet is uiterst klein. Dit komt omdat meer dan 99% van de kinderen en volwassenen zijn gevaccineerd, dit effect heet groepsimmunitet.

Op het gebied van infectieziekten volgt BSO Spel & Groei zoveel mogelijk het advies van de RIVM en/of GGD. Daarnaast hanteert BSO Spel & Groei ook een eigen ziektebeleid, in dit geval het beleid dat een niet ingeënt kind toegelaten wordt.

Ten aanzien van gezondheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

3.3.1 Besmetting ziektekiemen

De volgende protocollen zijn aanwezig om het risico besmetting door ziektekiemen zoveel mogelijk uit te sluiten.

- Handhygiëne;
- Hygiëne toiletruimte;
- Hygiëne bij verkoudheid;
- Ziekte en ongevallen;
- Schoonmaak van de ruimtes en speelgoed;
- Hygiëne code.

3.3.2 Voedselvergiftiging

Om voedselvergiftiging te voorkomen, zijn regels opgesteld rondom het eten en drinken en het bereiden hiervan; zie onder protocollen "Hygiëncode kleine instellingen".

4.0 Omgaan met kleine risico's ten aanzien van veiligheid en gezondheid

Leren omgaan met risico's is erg belangrijk voor kinderen. Internationaal wetenschappelijk onderzoek ⁽¹⁾ toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen. Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risico competenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet. Het nemen van risico's is een onderdeel van de 'gereedschapskist' voor effectief leren. Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien als iets om van te

genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen. Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes. Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen, zijn vaker onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam, hebben een slechte balans en bewegingsangst. Onze missie is onze kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang te bieden. Hierbij willen we ongelukken of ziekte als gevolg van bijvoorbeeld niet schoon of ondeugdelijk speelgoed voorkomen. Maar met over bescherming doen we de kinderen uiteindelijk ook geen goed. Daarom beschermen we de kinderen tegen onaanvaardbare risico's. Een bult, een schaafwond of iets dergelijks kan gebeuren.

Sterker nog, er zit ook een positieve kant aan:

- Het heeft een positieve invloed op fysieke gezondheid
- Het vergroot zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen
- Het vergroot sociale vaardigheden.

Daarom aanvaarden wij op onze opvang de risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen en leren ze hier op een juiste manier mee om te gaan. Om risicovolle speel situaties veilig te houden moeten kinderen zich daarom tijdens spelsituaties of activiteiten houden aan diverse afspraken. Daarnaast zijn er afspraken over hoe om te gaan met spullen als speelgoed en gereedschap, dit om te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik letsel kan ontstaan.

⁽¹⁾ Bron: veiligheid.nl/risicovol spelen

Om gezondheidsrisico's te beperken en de kinderen hieraan zelf bij te laten dragen, zijn goede afspraken met kinderen noodzakelijk. Voorbeelden van afspraken die met kinderen zijn gemaakt, zijn het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een hand voor de mond tijdens niezen of hoesten. Ook leren de jonge kinderen dat ze niet met de afvallemmer mogen spelen.

De afspraken worden met de kinderen besproken en herhaald. Tijdens overlegmomenten van de teams wordt besproken of de afspraken die zijn vastgelegd in het beleid ook in de praktijk tot uiting komen en ook daadwerkelijk de risico's verkleinen.

5.0 Risico-inventarisatie

De leidinggevende is verantwoordelijk voor de uitvoering. Actiepunten kunnen bestaan uit het daadwerkelijk aanpassen (veiliger of gezonder maken) van de ruimte, het aanpassen van de werkinstructies en het implementeren of borgen van de werkinstructies. Aan de hand van de inventarisatie hebben we de risico's op onze locatie in kaart gebracht. De grote risico's zijn reeds beschreven in hoofdstuk 3. In dit hoofdstuk worden de preventieve maatregelen beschreven die

voortkomen uit de inventarisatie en het actieplan.

5.1 Preventieve maatregelen op het gebied van veiligheid

BSO Spel & groei heeft als uitgangspunt dat de ruimte (zowel binnen als buiten) van de -BSO veilig moet zijn en tegelijkertijd een uitdaging moet bieden. Daarom wordt telkens goed overwogen of een veiligheidsrisico aanvaardbaar is, of dat er maatregelen moeten worden genomen. De genomen maatregelen gelden voor de hele locatie.

5.2 Preventieve maatregelen op gebied van gezondheid

Kinderen die de BSO bezoeken, kunnen in contact komen met infectieziekten. Om dit risico zo klein mogelijk te houden, heeft Kinderopvang Spel & Groei het **regels over zieke kinderen**. In welke gevallen een kind het kinderdagverblijf niet mag bezoeken en hoe de pedagogisch medewerkers moeten handelen in geval van ziekte. Tevens nemen we preventieve maatregelen (m.b.t. de overdracht van ziektekiemen, het binnenmilieu, het buitenmilieu en (het uitblijven van) medisch handelen) die de gezondheid van alle kinderen, ouders en medewerkers zo goed mogelijk waarborgen.

5.2.1 Coronamaatregelen

Naar aanleiding van het Coronavirus heeft BSO Spel & Groei een aantal voorzorgsmaatregelen genomen, welke sinds 2 april 2020 van start zijn gegaan. De ouders mogen niet meer met hun kinderen naar binnen komen. Bij het afzetten van hun kinderen, blijven zij bij de deur wachten. Daarnaast moeten de kinderen hun handen desinfecteren bij binnenkomst. Er liggen ook papieren doekjes om hun handen mee schoon te vegen. Gedurende loop van de dag wassen de kinderen wat vaker hun handen. Met deze maatregelen wordt de verspreiding van het Coronavirus zoveel mogelijk voorkomen.

5.3 Protocollen en werkinstructies

Om het veiligheid- en gezondheidsbeleid binnen onze bso juist op te kunnen volgen en uit te kunnen voeren, zijn verschillende protocollen en werkinstructies opgesteld. Op deze manier worden pedagogisch medewerkers en overig personeel in staat gesteld om het veiligheid- en gezondheidsbeleid op de juiste manier vorm te geven en uit te voeren op de locatie. De protocollen worden hieronder benoemd:

- Protocol ongevallen en calamiteiten
- **Ontruimingsplan**
- Protocol sociale media
- Vier-ogenprincipe
- Gedragsregels
- Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
- Beleid zieke kinderen
- Protocol medicijnverstrekking
- Handhygiëne
- Hygiëne bij verkoudheid

6.0 Thema's uitgelicht

In dit hoofdstuk beschrijven we uitgebreid een aantal thema's. In de eerste paragraaf gaan we in op hoe wij handelen bij grensoverschrijdend gedrag. Opvolgend wordt in de tweede paragraaf ingegaan op hoe het vier-ogenprincipe in de praktijk wordt toegepast. Tot slot wordt in de derde paragraaf beschreven hoe de achterwachtregeling wordt ingezet.

6.1 Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind of medewerker. Op onze locatie heeft dit thema dan ook onze volledige aandacht. We hebben de volgende maatregelen getroffen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te vermijden:

- Tijdens het teamoverleg wordt regelmatig over het onderwerp gesproken om zo een open aanspreekcultuur te creëren waarbij medewerkers elkaar durven aan te spreken en feedback geven op elkaars handelen;
- In het pedagogisch beleidsplan hebben we opgenomen dat kinderen worden geleerd hoe je met elkaar om kunt gaan waarbij respect is voor normen en waarden. Zo weten kinderen wat wel en niet toelaatbaar is en wat gepast en ongepast gedrag is;
- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG-verklaring). Per 1 maart 2018 staat iedereen vermeld in het Personenregister;
- We werken met het vier-ogenprincipe;
- Medewerkers kennen het vier-ogenprincipe;
- Het vier-ogenprincipe wordt nageleefd;

- Medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vier-ogenprincipe niet goed wordt nageleefd door hun collega's;
- Er is een protocol waarin beschreven staat wat er gedaan moet worden als kindermishandeling wordt vermoed;
- Medewerkers kennen dit protocol m.b.t. kindermishandeling;
- We maken gebruik van gedragsregels.

6.2 Vier-ogenprincipe

Kinderen worden in een veilige omgeving uitgedaagd om te leren en zich te ontwikkelen. BSO Spel & Groei hanteert het vier-ogenprincipe dat bijdraagt aan een veilige omgeving voor de kinderen. Onder de voorwaarde dat er tegelijkertijd voor wordt gezorgd dat kinderen voldoende ervaringen kunnen opdoen en uitgedaagd worden om te groeien, zonder dat zij daarin belemmerd worden door te knellende regels. Ook voor pedagogisch medewerkers geldt dat wij willen dat zij zich in een veilige omgeving uitgedaagd voelen om te groeien en zich verder te ontwikkelen. Veilig betekent hier bijvoorbeeld dat er een open aanspreekcultuur is waarin medewerkers elkaar aanspreken. Dat pedagogisch medewerkers weten dat hun collega meekijkt en/of luistert, juist om het voor de medewerkers veiliger te maken om hun werk te kunnen verrichten.

Bij de dagopvang is het wettelijk verplicht het vier-ogenprincipe toe te passen. Dit vormt een belangrijk onderdeel van het beperken van het risico op grensoverschrijdend gedrag. Het doel van dit vier-ogenprincipe, is het risico op misbruik van kinderen te beperken door te voorkomen dat volwassenen zich binnen een kinderdagverblijf gedurende langere tijd ongehoord of ongezien kunnen terugtrekken met een kind. Op onze locatie is het zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Dit betekent dat iemand altijd mee moet kunnen kijken of luisteren. Met vier ogen wordt dus ook vier oren bedoeld. Wij geven hier op de volgende wijze vorm aan:

Ten aanzien van het personeel:

- Van iedere medewerker is er een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Dit geldt tevens voor stagiaires en vrijwilligers;
- Er heerst een open werkklimaat, zodat medewerkers elkaar altijd aan durven te spreken op hun handelen. Dit creëren we door elkaar feedback te (leren) geven in elke geleding van de organisatie (functioneringsgesprekken, groepsoverleggen, groepsobservaties);
- Er werkt een vast team van medewerkers;
- Medewerkers werken nauw samen. Zo houden ze toezicht op elkaar en elkaars manier van werken;
- In de uren dat de pedagogisch medewerker alleen op de groep staat tijdens de 3- uursregeling, is er een voortdurende inloop door ouders. Het onvoorspelbare karakter van de haal en breng situaties (je weet niet exact wanneer een ouder binnen- of langsloopt) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of ongecontroleerd zou kunnen voelen;
- Er wordt gezorgd dat er altijd een vrijwilliger/stagiaire of medewerker samen aanwezig is op de groep

Ten aanzien van de transparantie van het gebouw:

- Het gebouw is zo transparant mogelijk, hier kun je als ouder of voorbijganger makkelijk overheen kijken;
- De groepsruimte is voorzien van grote ramen, zodat er altijd van buiten naar binnen gekeken kan worden;
- Ramen worden niet helemaal dichtgeplakt met bijvoorbeeld werkjes of aankondigingen;
- Er hangt een camera in de groepsruimte.
- De toiletruimte is zichtbaar op de groep..
- Bij de medewerkers is de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bekend;
- De medewerkers zetten de meldcode in wanneer dit nodig is;
- De houder dient als aanspreekpunt voor de pedagogisch medewerkers. Ten aanzien van uitstapjes:
- Bij uitstapjes gaan pedagogisch medewerkers bij voorkeur minimaal met zijn tweeën op pad met een groepje kinderen;
- Als pedagogisch medewerkers alleen met een groepje kinderen op pad gaan, wordt dit gedaan door een vast pedagogisch medewerker in een omgeving waar voldoende sociale controle aanwezig is van andere mensen (bijvoorbeeld naar de bakker, kinderboerderij, etc.).

6.3 Achterwachtregeling

Er zijn altijd minimaal twee medewerkers in het pand aanwezig. Als in een uitzonderlijke situatie maar een medewerker aanwezig kan zijn en er geen andere volwassene op de locatie is, moet de achterwachtregeling worden toegepast. Dit betekent dat in geval van calamiteiten een achterwacht beschikbaar is die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. De (actieve) achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden op de locatie.

7.0 EHBO-regeling

Om adequaat te kunnen handelen bij incidenten is het noodzakelijk dat tijdens openingsuren minimaal een volwassene aanwezig is met een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO. Op onze locatie doen we er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je). Toch is dit helaas niet geheel te voorkomen. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen, waardoor EHBO noodzakelijk is. Wij vinden het belangrijk dat alle medewerkers in het bezit zijn van een geldig EHBO certificaat. Op deze manier kan iedereen adequaat handelen wanneer dit nodig is. Ieder jaar nemen alle medewerkers die werkzaam zijn bij BSO Spel & Groei deel aan de online theorie en de praktijkbijeenkomst Eerste Hulp aan Kinderen. De medewerkers hebben Eerste Hulp Vaardigheden geoefend onder begeleiding van een erkende EHBO-instructeur. Deze cursus is goedgekeurd door het Nederlandse Oranje Kruis/NIBHV. Doordat ieder jaar alle medewerkers deelnemen aan de cursus blijft de kennis actueel. De training is gevolgd bij Soliede Opleidingen, Eerste Hulp aan Baby's en Kinderen van het Nederlandse Oranje Kruis/NIBHV, het certificaat is twee jaar geldig en voldoet aan de (nieuwe) wet- en regelgeving.

8.0 Beleidscyclus

Onze beleidscyclus starten we met het tijdig inventariseren van de kleine risico's en grote risico's op de groep, vervolgens bespreken we tijdens het teamoverleg welk termijn we hanteren en gedurende welke periode hieraan wordt gewerkt. Zo is het hele team betrokken bij de inventarisatie van het beleid veiligheid en gezondheid. Op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie wordt er een actie ondernomen. De voortgang van beide plannen wordt regelmatig geëvalueerd tijdens het teamoverleg. Er wordt van de pedagogisch medewerkers verwacht mee te denken in de acties om de risico's te verminderen. Op basis van de evaluaties wordt het veiligheid en gezondheidsbeleid bijgesteld en wordt besproken of de aanpassingen hebben geleid tot verbetering. Deze cyclus heeft als doel om altijd over een actueel beleidsplan voor veiligheid en gezondheid te beschikken. Het doorlopen van de cyclus duurt gemiddeld een jaar.

Uitvoeren risico-inventarisatie

Wie, waar, wanneer?

Hakima heeft de risico-inventarisatie uitgevoerd op 1-01-2024 op 11-07-2024

zijn de aanpassingen afgerond bij de buitenschoolse opvang aan de goeverneurlaan 493

- Pedagogische medewerker Seloua is hierbij betrokken geweest.

De volgende punten zijn uitgevoerd;

-Stalen constructie geplaatst op 1-07-2022.

-houten vloer aangelegd op 15-07-2022.

-nieuwe leidingen aangelegd.

-nieuwe radiatoren op 20-07-2022.

-nieuwe elektrische kabels en groepen laten maken voor de keuken en de groepsruimte op 25-07-2022.

-nieuwe verlichten in het hele pand op 28-07-2022.

Nieuwe cv ketel geplaatst op 30-07-2022.

-nieuwe wc laten maken op 1-08-2022.

-alle muren gestuckd en geverfd op 12-08-2022.

- laminaat vloer geplaatst op 20-08-2022.

- alle onkruid in de tuin weg gehaald op 25-08-2022

-cv ketel check op 1-04-2023

-rioleringen gereinigd op oktober 2023.

8.1 Plan van aanpak

De risico-inventarisaties geven inzicht in de huidige stand van zaken ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Naar aanleiding van deze inventarisatie zijn een aantal actiepunten op de agenda gezet met als doel de kwaliteit van de opvang te verbeteren.

8.2 Evaluatie

Indien een maatregel of actie een positief effect heeft gehad, wordt het veiligheid en gezondheidsbeleid aangepast of de nieuwe maatregel wordt erin verwerkt. Tijdens elke teamvergadering (eens in de vier weken zal) structureel aandacht besteed worden aan veiligheid en

gezondheid. Soms zullen acties geëvalueerd worden of nieuwe acties bij komen. Op deze manier proberen we het beleid zo actueel mogelijk en inzichtelijk te houden voor iedereen. Eens per kwartaal zullen we het actieformulier evalueren en zo nodig aanpassen. Een verslag van deze evaluatie zal in dit beleid worden opgenomen en gedeeld en besproken worden met de ouders.

9.0 Communicatie en afstemming intern en extern

9.1 Intern

We vinden het belangrijk dat medewerkers zich betrokken voelen bij het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Wanneer het beleidsplan voor veiligheid en gezondheid wordt opgesteld of bijgesteld, spelen zij dan ook een actieve rol hierin. Draagvlak en betrokkenheid van de pedagogisch medewerkers is een voorwaarde om het beleid in de praktijk uit te dragen en na te leven. Om dit te realiseren, zal tijdens elk teamoverleg een thema of onderdeel uit het beleid worden besproken en geëvalueerd. Dit om continu in gesprek te blijven over het beleid. Hierdoor blijven we scherp op onze werkwijzen en kunnen we bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting, direct controleren of het beleid al dan niet moet worden aangescherpt. Wanneer een nieuwe medewerker op de locatie komt werken, zorgen we voor een uitgebreide introductie in het veiligheids- en gezondheidsbeleid, met indien nodig eventuele extra opleiding en instructies. Dit doen we zodanig dat deze persoon in staat is tot het nemen van maatregelen wanneer dit aan de orde is.

9.2 Extern

Via de nieuwsbrief en mondeling berichten we ouders over onze activiteiten ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Wanneer er vragen zijn van ouders worden deze zo mogelijk ter plekke beantwoord. Wanneer deze vraag voor meerdere ouders interessant is, wordt deze tevens in de nieuwsbrief opgenomen.

10. Ondersteuning en melding van klachten

Hoewel we ons uiterste best doen een helder en zorgvuldig beleid te voeren ten aanzien van veiligheid en gezondheid, kan het altijd voorkomen dat een medewerker of ouder een klacht heeft. We staan open voor feedback en bespreken deze klacht het liefst direct met de medewerker of ouder zelf om tot een oplossing te komen.

10.1 Klachtenregeling

Wij willen graag weten hoe u over BSO Spel & Groei denkt en waarderen het dan ook wanneer u ons laat weten waarover u niet tevreden bent of wat beter zou kunnen. Dit geeft ons de mogelijkheid om de kwaliteit van onze opvang te verbeteren en te werken aan een oplossing voor uw eventuele klacht. Denkt u dat wij onze dienstverlening kunnen verbeteren, heeft u ideeën of wilt u een klacht kenbaar maken? U kunt de klacht dan schriftelijk indienen. In eerste instantie wordt de interne klachtenprocedure in gang gezet en proberen wij het probleem intern op te lossen. De interne procedure is terug te vinden op onze website.

Mocht dit niet lukken, kunt u zich als ouder of medewerker richten tot de Geschillencommissie Kinderopvang (www.degeschillencommissie.nl). Dit is een externe klachtencommissie die de klacht dan in behandeling zal nemen. U betaalt hiervoor een kleine vergoeding (klachtengeld). Om dit te kunnen doen, moet u eerst de interne klachtenprocedure van de kinderopvangorganisatie doorlopen.

BIJLAGE 1. Huisregels kinderen

We leren de kinderen om te gaan met de kleine risico's en de gevolgen hiervan. De afspraken die wij hiervoor gemaakt hebben staan hieronder beschreven. Deze afspraken brengen wij over aan de kinderen gedurende de dag en worden regelmatig herhaald.

- Kinderen spelen niet met of bij de ramen en deuren, om vallen en beknelling te voorkomen;
- Iedereen zorgt ervoor dat het materiaal dat gebruikt wordt weer wordt opgeruimd.
- In het gebouw lopen we rustig en buiten mogen wij rennen;
- Niet zonder schoenen lopen, wel op blote voeten of pantoffels aan, dit i.v.m. gevaar voor uitglijden;
- Binnen gooien we niet met voorwerpen;
- Uitgetrokken schoenen gelijk oppakken en aan de kant zetten om struikelen te voorkomen;
- De voordeur dient altijd gesloten te worden;
- Kinderen ruimen in principe zelf het speelgoed op waar ze niet meer mee spelen, voordat ze aan een ander spel beginnen of naar huis gaan;
- Laat de kinderen rustig zitten tijdens het eten, om verslikken te voorkomen;
- Kinderen duidelijk maken dat zij in bepaalde ruimtes (keuken, berging) niet alleen mogen komen;
- De kinderen wordt aangeleerd dat zij hun handen moeten wassen na bijv. toiletbezoek, buitenspelen, voor het eten;
- Leer de kinderen wat een goede hoesthygiëne is (tijdens hoesten of niezen het hoofd wegdraaien of buigen, in hun elleboog niezen of hand voor de mond houden). Als blijkt dat de handen na hoesten of niezen zichtbaar vuil zijn, moeten zij hun handen wassen.
- Let erop dat kinderen met snottebellen hun neus snuiten. Gebruik voor de kinderen telkens een schone zakdoek. Er staat op iedere groep een doos met tissues binnen handbereik;
- Wij praten rustig op de groep;
- Pesten vinden wij niet leuk, we zijn aardig tegen elkaar;
- Niet klimmen op omheining;
- Drinken doen wij uit eigen beker en eten met eigen bestek.

BIJLAGE 2. Algemene gedragsregels

BSO Spel en groei schept een klimaat waarin ieder kind, ouder en medewerker zich veilig voelt.

Algemene gedragsregels:

- Iedereen wordt geaccepteerd zoals hij/zij is; alle mensen zijn verschillend en dat is prima;
- Iedereen gaat respectvol met elkaar om. Er worden geen racistische opmerkingen gemaakt, gediscrimineerd, geroddeld of gescholden. Ook wordt niemand uitgelachen, vernederd of buitengesloten;
- Er wordt geen lichamelijk of verbaal geweld gebruikt. Ook wordt er niet bedreigd met lichamelijk geweld;
- Iedereen die gedrag vertoont dat als onacceptabel wordt ervaren, wordt hierop aangesproken. In het geval van (dreigementen van) lichamelijk of verbaal geweld door ouders of medewerkers is de directie bevoegd corrigerende maatregelen te nemen of om de toegang tot het kinderdagverblijf te ontzeggen;
- Iedereen houdt zich aan gemaakte afspraken;
- Iedereen is zuinig op het materiaal en de omgeving van de BSO en op de bezittingen van een ander;
- Iedereen zorgt voor rust binnen het BSO;
- De medewerker is consistent en betrouwbaar in zijn of haar gedrag;
- De medewerker wijst plagen en pesten te allen tijde af;
- De medewerker luistert naar het kind en neemt het kind serieus;
- De medewerker benadert het kind positief;
- De medewerker spreekt niet over het gedrag, huiselijke omstandigheden of andere privacygevoelige zaken van een kind in het bijzijn van niet direct betrokken personen.
- De organisatie probeert in alle gevallen zorgvuldig te handelen en de belangen van ouders en kinderen te behartigen;
- De ouders/ verzorgers worden schriftelijk geïnformeerd over calamiteiten;
- De ouders/ verzorgers hebben inzagerecht in alle gegevens die over het kind worden opgeslagen;
- De medewerker gebruikt geen seksueel getint taalgebruik en maakt geen seksueel getinte grappen of opmerkingen;

- Foto's die op of rond de BSO worden gemaakt, worden alleen bewaard, bewerkt of verspreid met toestemming van de ouders of verzorgers van de kinderen;
- Foto's van kinderen worden alleen gepubliceerd met schriftelijke toestemming van ouders of verzorgers.

BIJLAGE 3. Preventieve maatregelen/huisregels op het gebied van veiligheid

Algemeen

- Wanneer de ouder/verzorger aanwezig is, ligt de verantwoordelijkheid voor het kind bij de ouder;
- Altijd de deur (zachtjes) dicht doen;
- De vluchtdeuren worden vrijgehouden;
- Kinderen spelen niet met of bij de ramen en deuren, om vallen en beknelling te voorkomen; - Alleen eigen kinderen door de deur/ het hek laten gaan (en hekje hierna sluiten);
- Kinderen geen kleding met koordjes laten dragen tijdens buiten spelen. De pedagogisch medewerkers controleren hier op. Verwijder koordjes uit jassen voor het buiten spelen;
- Deuren die open mogen blijven staan, worden vastgezet op de haak of met een deurstop. Alle deuren die open en dicht gaan hebben veiligheidstrips (minimaal tot een hoogte van 1.20 m);
- Geen tassen laten rondslingeren of op de grond plaatsen (i.v.m. opeten van mogelijke medicijnen/ sigaretten);
- Elektrische apparaten staan voor kinderen op onbereikbare hoogten en snoeren zijn buiten bereik van kinderen;
- De stopcontacten zijn kind veilig, of hebben afschermkapjes;
- De EHBO-doos wordt jaarlijks gecontroleerd op de inhoud. Wanneer er iets gebruikt is, wordt dit z.s.m. weer aangevuld. De EHBO-doos wordt in de keuken op een duidelijke plek bewaard.
- Medicijnen worden bewaard buiten bereik van kinderen (indien nodig in de koelkast).
- Wanneer er geknoeid wordt met water (bijv. in de keuken of bij de toiletten) wordt dit zo snel mogelijk opgeruimd om uitglijden te voorkomen. Ook wanneer de vloer nat is geworden bij vies weer, wordt deze zo snel mogelijk weer droog gemaakt om uitglijden te voorkomen. - Losse matten of vloerkleden hebben een slip vaste ondergrond om verschuiven te voorkomen.
- Bij traktaties wordt geen gevaarlijk snoepgoed (wat verstikkingsgevaar kan opleveren) uitgedeeld aan de kinderen
- Iedereen zorgt ervoor dat het materiaal dat gebruikt wordt weer wordt opgeruimd.
- Controleer de ruimtes op kleine voorwerpen en ruim deze op;
- Elke dag aanvinken welke kinderen er zijn;
- In het gebouw wordt niet gerend. Als een kind rent, maak duidelijk dat dit niet mag;

- Niet zonder schoenen lopen. Wel op blote voeten of met pantoffels (i.v.m. gevaar voor uitglijden);
- Binnen gooien we niet met voorwerpen;
- Wees alert dat er een kind achter de deur kan staan wanneer je deze open doet.
- Til een kind niet aan de handen op, maar onder de oksels of in de middel of onder de billen.

Entree

- Uitgetrokken schoenen gelijk oppakken en aan de kant zetten om struikelen te voorkomen;
- Er liggen geen lossen onderdelen in de entree en de gang, zorg dat er voldoende loopruimte is;
- Er worden geen grote voorwerpen (pakketten, grofvuil o.i.d.) in de entree geplaatst, omdat ouders hier vaak met een kind op de arm binnenkomen en zo geen goed zicht hebben op wat er staat;
- De voordeur dient altijd gesloten te worden.

Leefruimte -

- Er wordt speelgoed gebruikt dat aansluit bij de ontwikkeling van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers controleren zelf regelmatig het speelgoed. Speelgoed dat niet veilig is (stuk, beschadigd, afbladderende verf, losse stiksels of touwtjes bij stoffen speelgoed) wordt gerepareerd of weggegooid. Bij aanschaf van nieuw speelgoed wordt goed gekeken of speelgoed veilig is.
- Kinderen ruimen in principe zelf het speelgoed op waar ze niet meer mee spelen, voordat ze aan een ander spel beginnen, of naar huis gaan;
- Kinderen mogen niet rennen in de groepsruimten. Als kinderen willen rennen, mag dit buiten;
- Laat de kinderen rustig zitten tijdens het eten, om verslikken te voorkomen;
- Binnen mag er niet gegooid worden met voorwerpen (bal e.d.);
- Kopjes met hete dranken worden buiten bereik van de kinderen midden op tafel geplaatst. Er worden geen kinderen op schoot genomen wanneer koffie of thee wordt gedronken.
- In bepaalde ruimtes (keuken,) mogen kinderen niet alleen komen;
- Gevaarlijke voorwerpen, zoals messen, scharen, lucifers of aanstekers en gereedschap worden buiten het bereik van kinderen (hoog of in een afgesloten kast) opgeborgen.
- De heet waterkraan op het kindertoilet is buiten werking. Laat na gebruik van heet water altijd de kraan, in de keuken, even doorstromen met koud water. Zorg dat er geen opstapmogelijkheden voor kinderen bij de heet waterkraan staan.
- Schoonmaakmiddelen worden buiten bereik van kinderen bewaard.
- Echte schoonmaakwerkzaamheden worden gedaan wanneer de kinderen niet aanwezig zijn op de groep.

- Vaste speelplekken creëren waar je niet door heen hoeft te lopen.
- Een keer per maand speelgoed controleren en weggooiden wat er kapot is.
- Kinderen laten zitten als ze eten en rustig laten eten.
- Binnen mag er niet gevoetbald worden.
- Voldoende loopruimte creëren bij radiatoren
- Als er gemorst wordt, dit direct opruimen
- Er worden geen punaises of spijkers gebruikt om iets op te hangen.
- Kinderen leren na gebruik het speelgoed op te ruimen.

Keuken

- Kinderen mogen niet in de keuken komen (tenzij onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers
 - Apparaten die heel heet worden (waterkoker, koffiezetapparaat) staan buiten bereik van de kinderen
 - De heet waterkraan is buiten bereik van de kinderen. Laat na gebruik van heet water altijd de kraan even doorstromen met koud water. Zorg dat er geen opstapmogelijkheden voor kinderen bij de heet waterkraan staan.
- Schoonmaakmiddelen, andere giftige stoffen en plastic zakken worden buiten bereik van kinderen bewaard.
- Op de locatie is de gif wijzer aanwezig. Deze hangt op een duidelijk zichtbare plaats. In de gif wijzer is te lezen welke stappen moeten worden genomen bij (mogelijke) vergiftiging. In geval van vergiftiging wordt echter altijd 112 gebeld met de vraag om advies.
 - Lucifers/aansteker altijd opbergen in de laden.
 - Vaatwasser goed sluiten.
 - Plastic zakken opbergen in een kast waar kinderen niet bij kunnen.

Tuin -

- Houd altijd toezicht als de kinderen buitenspelen (bij kleine kinderen van dichtbij, bij grotere kinderen evt. verder weg)
- Er is een goede omheining rondom de speelplaats.
- Wanneer er spel materiaal uit de buitenberging wordt gehaald, gebeurt dit altijd door of onder toezicht van een pedagogisch medewerker.
- Spelmateriaal zoals fietsjes e.d. worden gebruikt op het bestrate gedeelte van het buitenterrein. De pedagogisch medewerkers letten er op dat er niet gefietst wordt onder of in de buurt van de

speeltoestellen (i.v.m. vallen op fietsje). Als er los speel materiaal onder de speeltoestellen ligt, wordt dit zo snel mogelijk opgeruimd.

- Bij gebruik van een zwembadje op het buitenterrein wordt permanent toezicht gehouden door een pedagogisch medewerker. Er worden hierover afspraken gemaakt wie wanneer oplet.

- Geef het goede voorbeeld m.b.t. verkeersregels bijv. bij het oversteken

- Niet klimmen in/ op het hek van de buitenspeelplaats.

Op 27 december is een trampoline geplaatst in de tuin.

Op 20 juni is een zandbak geplaatst.

-11-07-2024 een schuurtje voor alle bezems en buiten materialen.

-11-07-2024 een hekje geplaatst in de tuin voor het afbakenen van de tuin tegels.

- Er zijn geen giftige of stekelige planten of begroeiing rondom of op het speelterrein

- Voordat de kinderen buiten gaan spelen, controleert de pedagogisch medewerker of er geen zwerfvuil op het terrein (of in de zandbak) ligt. Bij het KDV controleert de pedagogisch medewerker ook of er geen kleine voorwerpen op het terrein liggen.

- Er worden duidelijke afspraken gemaakt welke delen van het terrein bedoeld zijn voor drukkeren spelen zoals fietsen, voetballen en welke bedoeld zijn voor rustiger activiteiten. Dit om botsingen te voorkomen.

- Bij sneeuw/ijs of regenplassen speelplaats vegen of pekelen strooien

- Er zijn afspraken gemaakt met uniek speelprojecten om de tuin wat uitdagender te maken voor de kinderen. In september 2024 gaat dit van start.

BIJLAGE 4. Preventieve maatregelen/huisregels op het gebied van gezondheid

Maatregelen m.b.t. de overdracht van ziektekiemen: Je kan hier ook gewoon verwijzen naar de protocollen die ik de vorige keer had opgesteld.

Protocol handhygiëne

- Was je handen:

o voor het aanraken en bereiden van voedsel;

o voor het eten of helpen bij het eten;

o voor wondverzorging;

o voor het aanbrengen van zalf of crème;

o na hoesten, niezen en snuiten;

o na toiletgebruik;

o na contact met speeksel, snot, braaksel, ontlasting, wondvocht of bloed; o na contact met vuile was of afval;

o na schoonmaakwerkzaamheden;

- Handen wassen doe je als volgt:

o gebruik stromend water;

o gebruik vloeibare zeep;

o verdeel de zeep goed over de gehele handen;

o spoel de handen hierna goed schoon met water;

o droog de handen af aan een schone droge handdoek of aan een papieren handdoekje; o toilethygiëne;

o Leer de kinderen wat een goede toilethygiëne is (handen wassen met water en zeep na toiletbezoek);

- De kinderen wordt aangeleerd dat zij hun handen moeten wassen na de bovenstaande activiteiten;

- Houd in de gaten of kinderen hun handen wassen met zeep na toiletbezoek. Je kunt hier niet continu opletten, maar als je ziet dat een kind zijn handen niet wast, kun je hem er aan herinneren;

- Zorg voor kort geknipte nagels;

- Draag zo min mogelijk sieraden; Protocol hygiëne en toiletruimte

- Let er op dat er geen speelgoed of eten wordt meegenomen naar de toiletten;

- Verschoon minimaal ieder dagdeel de handdoeken;
- De toiletruimte wordt dagelijks schoongemaakt, waarbij commode, wasbak en de toiletjes goed gestopt worden. Besteed extra aandacht aan de handcontactpunten zoals kranen en knop van het toilet.

Protocol hygiëne bij verkoudheid

- Hanteer zelf een goede hoest hygiëne (tijdens hoesten of niezen het hoofd wegdraaien of buigen en in de kom van de elleboog);